

Türkiye’de şiddet dozu yüksek bir dönemden geçiyoruz. Biz kadınlar biliyoruz ki, şiddet özellikle de devlet tarafından meşrulaştırıldıkça, devletin ‘düşman’laştırdığı kadınlar başta olmak üzere tüm kadınların hayatına doğrudan etki ediyor. Ancak neredeyse bir senedir hazırladığımız bu raporla dikkat çekmeye çalıştığımız gibi artık kadınlar karşılaştıkları şiddete ‘yeter’ diyor, karşı geliyor. Ayrıca kadınlar eylemlerini inkar etmiyor, kaçmıyor, erkekleri öldürdükten ya da yaraladıktan sonra genellikle ‘yapmadım’ demiyor, gidip teslim oluyor. Ve neden yaptığını anlatıyor. İşte tam da bu hikayeleri, kadınların neden şiddete başvurduklarının hikayesini ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Zira orada kadınların hayatlarındaki sıkışmışlık, hayatlarından sıkılmışlık, tükenmişlik, çıkışsızlık var.

Bu ay, haberlere yansıdığı kadarıyla kadınların hayatlarını savundukları, istemedikleri hayatlardan çıkmak için uğraştıkları, sıkıştırıldıkları kabuğu kırmak için şiddete başvurmak zorunda kaldıkları olayları derledik. Kadınların fiziksel şiddetine maruz kalan erkekler hemen ‘erkekler de şiddet görüyor’ argümanını öne sürebiliyorlar, F. tarafından yaralanan İ.S.’nin söylediği gibi, hatta İ.S.’nin ‘kendisinin karısına bir kere el kaldırmamasını’ bir lütuf olarak söylemesi de şiddetin ‘meşru’ öznesini ele veriyor.

Kadınlar sadece fiziksel şiddet uygulayan erkeklere değil hayatlarını farklı şekillerde kısıtlamak isteyen erkeklere karşı da hayır diyorlar. Kredi kartını kullanmalarını, facebook’a girmelerini sınırlamaya çalışan adamlar, kadınların hayatları üzerindeki kontrollerini kaybetmek istemiyorlar ve kadınlar buna direnip, ‘hayat benim’ diyor. Tıpkı ikisi de İstanbul’da yaşayan F. ve A. gibi. Aynı şehirde birbirlerinden habersiz bu iki kadın, bizim de hayatlarımız üzerindeki denetimin gündelik hallerini fark etmemizi sağlıyor.

Müdahil ol, ama nasıl?

Biz aylık raporlarımızda kadınların mücadelesini güçlendirecek toplumsal tepkinin önemine de dikkat çekmeye çalıştık. Kadınların direnişini desteklemek adına erkek şiddetine dur demek çok önemli. Ancak, erkeklerin ‘kadınları korumak’ görevini erkek şiddetini tekrar üretecek şekilde yapmaları ‘linç’lere sebep olduğunda “şiddet uyguladı, kendisi şiddetin mağduru oldu” haberleri ortaya çıkıyor. Oysa şiddeti engellemenin tek yöntemi ona daha büyük bir şiddetle karşı çıkmak olmamalı. Bu durum erkek şiddetinin meşruiyetini sağlamlaştırıyor. Ayrıca, bu tepkiler kamusal alanda görünür olan erkek şiddetine karşı diğer erkeklerin dayanışmasıyla kontrol edilemez bir noktaya ulaşırken, evlerin içindeki şiddet görünür, duyulur olsa da ‘aile meselesi’ sayılıyor. Kadınlar erkeklerden ‘kendilerini koruyacak’ başka erkeklere ihtiyaç duymuyorlar. Hayatlarımızı savunmamızın toplumsal olarak kabul görmesini istiyoruz. Zira biz, sadece fiziksel tacize, şiddete uğradığımızda değil, hayatımızı kontrol etme hakkını kendinde gören tüm erkeklere karşı tepki geliştiriyoruz. Bunu da çoğunlukla kadın dayanışmasının bize verdiği güçle, bunu yaşayanın tek biz olmadığımızın bilinciyle yapıyoruz.

Ekim ayında basında çıkan haberleri derlediğimiz bu raporun yanında Feminist Politika dergisinin bu ayki sayısı da hayatlarına sahip çıkan kadınlara ayrılmış. Nevin, Çilem, Yasemin, Hasret, Öykü bu kadınlardan bazıları. Dergide hem raporlarımızda konu ettiğimiz kadınların hikayelerini hem de hayatımıza sahip çıkıyoruz derken ne demek istediğimizi okuyabilirsiniz.

KADINLAR ERKEK ŞİDDETİNE DİRENİYOR

► **İstanbul Esenyurt'ta yaşayan Hurmuz**, 10 senedir evli olduğu kocası Yusuf İz'i 2 Ekim'de tabancayla yaraladı. Olaydan sonra karakolu arayan Hurmuz, kocasının kendisini aldattığını söyleyerek ilişkisi olduğu diğer kadınla birlikte cinsel ilişkiye girmeye zorladığını söyledi. Hurmuz polisleri, "Ahlaksız teklifte bulundu. Kocamı silahla yaraladım," dedi. Yusuf İz hayatını kaybederken, Hurmuz polisler tarafından yakalandı. Üç çocuğu ise Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yurduna götürüldü.

► **İsmail S.**, 15 yıldır evli olduğu F.'ye ekonomik şiddet uyguluyordu. 4 Ekim'de karısı F.'nin banka kartını kullanmasını yasaklayınca aralarında çıkan tartışmada F., kendini savunmak için İsmail S.'yi fön makinesiyle dövdü. Daha önce de karısından şiddet gördüğünü iddia eden ve 'kendisinin karısına bir kere el kaldırmadığını' öne süren İsmail S., hastaneden darp raporu alarak boşanma davası açacağını söyledi.

► **Adana'da yaşayan Selma'nın**, ev işçisi olarak evinde çalıştığı 70 yaşındaki Osman Efe ile ilişkisi vardı. Ancak Osman Efe Selma'yı sürekli 15 yaşındaki kızıyla cinsel ilişkiye girmek üzerinden tehdit ediyordu. 12 Ekim günü Osman Efe evinde ölü olarak bulundu ve yapılan araştırmanın ardından Osman Efe'yi Selma'nın öldürdüğü ortaya çıktı. Olayın ardından yakalanan ve tutuklu olarak yargılanan Selma, mahkemedeki ifadesinde şunları dile getirdi: "15 yaşındaki kızımı görmüştü. Bana birkaç kez, 'kızını da getir. Onu da istiyorum' demişti. Olayın olduğu gün de birlikte olduk, sonra yine kızımdan bahsetmeye başladı. Kızımın da ilişkiye girmek istediğini söyledi. Kan beynime çıktı, mutfaktan bıçağı aldım, arkası dönüktü. İlk darbeyi sırtına vurdum, ardından da devam ettim."

DEVAM EDEN MEŞRU MÜDAFAA DAVALARI VE YARGI KARARLARI

► **Cansu, imam nikahlı kocası** Adem Tutsak ile birlikte yaşıyordu ve sürekli şiddetine maruz kaldığı Adem Tutsak'ı geçtiğimiz Mart ayında kendisini savunmak amacıyla öldürmüştü. Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davada Cansu, müebbet hapis cezası istemiyle yargılanıyordu. 13 Ekim'de görülen son duruşmada mahkeme heyeti Cansu'yu "taksirle adam öldürmek" suçundan 3 yıl 4 ay hapis cezasına mahkum etti. Cezaevinde geçirdiği süre göz önünde bulundurulmuş Cansu tahliye edildi. Daha önce de beyan ettiği ifadesini son duruşmada tekrarlayan Cansu, "Ben yapmadım, benim gücüm yetmez, benim elimi tabancaya götürdü, tabanca ateş aldı," dedi.

► **İstanbul'da yaşayan Ayşe**, kocası Dursun Ölmez'in sürekli baskı ve şiddetine maruz kalıyordu. 3 yıl önce yaşanan olayda Dursun Ölmez, Ayşe'ye Facebook'a girdiği için şiddet uyguladı ve Ayşe'nin bir daha Facebook kullanmasını yasakladı. Ayşe de görüşü şiddete karşı kendisini savunmak için Dursun Ölmez'i bıçakla yaraladı. 18 Ekim'de görülen karar duruşmasındaki ifadesinde Ayşe, "Eşim aşırı kıskançtı. Olay günü elimde bıçak vardı, meyve yiyordum. İnternette başkalarıyla tanıştığımı ve saçlarımı onlar için yaptırdığımı söyleyerek bana vurdu. Kafamı duvara çarptı. O anki sinirle onu bıçakladım. Bu olaydan sonra eşimle 6 ay daha birlikte yaşadık, sonra ayrıldık" dedi. Dursun Ölmez şikayetçi olmazken, "kasten yaralama" suçundan 3 yıla kadar hapis istemiyle yargılanan Ayşe'ye, 7 ay 15 gün hapis cezası verildi.

► **Samsun'un Canik ilçesinde** yaşayan Bedriye, 20 yıldır evli olduğu kocası Erdoğan Altun'un sürekli şiddetine maruz kalıyordu. 2014'ün Kasım ayında Bedriye, kocasının kendisine şiddet uyguladığı bir anda dayanamayarak kendini savunmak amacıyla Erdoğan Altun'u bıçakla yaraladı. Erdoğan Altun tedavisinin ardından taburcu oldu; ancak evde rahatsızlanarak hayatını kaybetti. Bedriye, kocasının ölmesi üzerine Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesinde "ölüme sebebiyet verecek şekilde kasten yaralama" suçundan 8 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası istemiyle tutuklu olarak yargılanıyor. Mahkeme ayrıca, doktorların da "taksirle ölüme neden olma" suçlarından 2 yıldan 6 aya kadar hapis cezası istemiyle yargılanmalarını talep etti. Bedriye ise 24 Ekim'de, Erdoğan Altun'un ölümünde hastanenin kusurlu olduğunu belirterek kendisi ve 5 çocuğu için tazminat davası açtı.

► **İzmir'in Bayraklı ilçesinde** 3 aydır evinde kaldığı Ferit Demir tarafından tecavüzle tehdit edilen Helin, geçtiğimiz Mart ayında kendisini savunmak amacıyla Ferit Demir'i öldürmüştü. Tutuklu olarak yargılanan Helin hakkında 28 Ekim'de görülen duruşmada, 24 yıl hapis cezası istendi. Helin, mahkemedeki savunmasında, "Bana zorla sahip olmak istedi. Kendisine evden gitmek istediğimi söyleyince beni yatak odasına kilitlemek istedi. Ben de kendimi korumak maksadıyla yatağın üzerine bıraktığı silahı alıp ateşledim. Ateş etmeseydim bana zorla tecavüz edecekti," dedi. Helin, amacının öldürmek değil, korkutmak olduğunu ifade etti. Olay anında evde bulunan kız kardeşi Gülşen, Helin'e tanıklık yaparak ablasının kendisini savunmak için silahı eline alıp ateşlediğini söyledi.

KONUyla İLGİLİ EYLEM VE AÇIKLAMALAR

► **İstanbul Üniversitesi'ndeki kadınlar** tacizci özel güvenlik görevlisini afişe etmek için 22 Ekim'de eylem düzenlediler. Üniversitenin Beyazıt'taki ana kampüsünün girişinde toplanan yaklaşık 50 kadın, özel güvenlik görevlisi Emrullah Beyaz'ın bir ay kadar önce iki arkadaşlarına psikolojik şiddet uyguladığını ve taciz ettiğini söylediler. Kadınlar, tacizin ardından hakkında şikayette bulunulan Emrullah Beyaz'ın polis tarafından gözaltına alındığını ancak, tutuklanmak üzere çıkarıldığı mahkeme tarafından serbest bırakıldığını belirttiler. Özel güvenlik görevlisinin serbest bırakıldıktan sonra tacizin gerçekleştiği fakültede çalışmaya devam ettiğini belirten kadınlar, üniversite yönetimine de Emrullah Beyaz'ın görevden alınması konusunda çağrı yaptılar. *"Teşhir ediyoruz. Bu okulda özel güvenlik kadınları taciz ediyor"* pankartıyla eylem yapan kadınlar, **"Yaşasın kadın dayanışması"**, **"Tacizci güvenlik istemiyoruz"**, **"Öğrenci tacizine son"** sloganlarıyla eyleme devam ettiler. Yapılan basın açıklamasının ardından kadınlar, tacizci Emrullah Beyaz'ın fotoğrafını üniversitenin duvarına yapıştırdılar.

► **DİSK/Güvenlik-Sen** de olaya ilişkin 28 Ekim'de açıklama yaptı. Üniversiteli kadınların başlattığı mücadeleye destek verdiğini ve olayın takipçisi olacaklarını belirten Güvenlik-Sen, üniversite yönetimini kınadı. Kadınların hayatın her alanında erkek egemenliğiyle kuşatıldığını belirten Güvenlik-Sen, *"İstanbul Üniversitesi'nde özel güvenlik çalışanınun kadınları taciz etmesi tesadüf ya da şaşırtıcı değildir. Gündelik hayatımızda erkek egemen dilin ve kültürün iktidar eliyle yeniden üretildiği bir ortamın kaçınılmaz sonucudur,"* dedi. Kadınların başlattığı kampanyayı desteklediğini ifade eden Güvenlik-Sen, *"Bu doğrultuda İstanbul Üniversitesi'nden kadınların başlattığı, hem bu tacizi ve bu tacizi kollayan anlayışı teşhir etmek hem de İstanbul Üniversitesi'nin üniversitelerde cinsel taciz yönergesinin uygulanması için başlattığı kampanyayı destekliyoruz, bu sürecin en az üniversiteli kadınlar kadar takipçisi olacağımızı belirtiyoruz,"* dedi.

ŞİDDETI İZLEME, MÜDAHİL OL!

► **Adapazarı'nda 21 Eylül günü** 12 yaşındaki kız çocuğa sözlü ve fiziksel tacizde bulunan 41 yaşındaki İ.T., çevredeki esnaf tarafından darp edildi. Adapazarı'nın Çark Caddesi'nde annesiyle birlikte yürüyen 12 yaşındaki kız çocuğunu sözle ve fiziksel olarak taciz eden İ.T.'ye, çocuğun yanında bulunan annesinin tepki göstermesiyle esnaf da olaya müdahil olarak tacizciyi dövdü. Polisler tarafından çevredekilerin elinden alınan İ.T. adliyeye sevk edildi.

► **Trabzon'da 21 Eylül'de** Uzun Sokak'ta genç bir kadını takip eden bir adam, kadını sözlü ve fiziksel olarak taciz etti. Kadının tacizciye tepki göstermesi ve çevreden yardım istemesi üzerine orada bulunan esnaf adamı önce dövdü, ardından polise teslim etti.

► **İstanbul Çekmeköy'de** 2 yıl önce boşandığı karısı Ayşe ve yanında çalışan Leyla'yı 14 Eylül günü çalıştıkları kuaför salonunda öldüren ve olay yerinden kaçan Behçet Y., 23 Eylül'de aynı bölgede dolaşırken kendisini tanıyan kişiler tarafından yakalandı. Çevredekilerin tepki göstermek amacıyla ciddi şekilde dövdüğü Behçet Y., olay yerine gelen polisler tarafından uzaklaştırılarak adliyeye sevk edildi.